

RUDICE

Obec se nachází ve Vizovické vrchovině na rozhraní Hlucké pahorkatiny a Luhačovické vrchoviny. Obcí prochází hranice CHKO Bílé Karpaty. V nejbližším okolí obce jsou rozsáhlé orné půdy a pastviny. Obec má 490 obyvatel.

HISTORIE

Obci Rudice se od nepaměti říká „střed světa“ (počet obyvatel cca 500, rozloha 767 ha). Podle archeologických nálezů zde nastalo osídlení až v době Halštatské, ale první písemná zmínka o obci pochází z roku 1350. Jsou zde minerální prameny, nejstarší stavební památkou je kaplička s chráněnými lípami srdčitými.

Poloha

Obec leží v údolí, obklopeném kopci a lesy. Povrchová voda je odváděna sítí potoků na zadní straně do Ovčírky a z oblasti Rudického vrchu / 398 m/ do Kladenky, které jsou přítoky řeky Olšavy. Už ve středověku tvořili v zástavbě přirozenou kanalizaci. Od státní silnice a vlakového nádraží měří vzdálenost 6 km a stejně tak ke všem okolním vesnicím a městečkům. Proto se Rudicím říká odnepaměti také Střed světa. Počet obyvatel klesl za poslední desetiletí na 490. Katastr má rozlohu 765 ha, z toho intravilán 150. Nad smíšenými lesy mírně převažuje orná půda, louky a pastviny. Z větší části obec spadá do Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty, včetně biosférické zóny. Etnograficky je začleněna do luhačovického Zálesí.

Přírodní zvláštnosti

Geomorfologickým členěním náleží náš kraj k Luhačovické vrchovině. Vedle pískovců rozmanitého složení (prakticky se využíval ke štěění silnice) je pozoruhodný výskyt pelosideritu v Příčném žlebu a v Jalovčí. Po roce 1830 se doloval převážně povrchovým způsobem a odvázel ke zpracování do Jindřiščiných hutí pod Novým Světlovem.

Odnepaměti se projevovaly na Rudicku povrchové příznaky přítomnosti živců. V krátkém antiklinárním pásmu, omezeném zlomy, se objevují přirozené povrchové výrony zemního plynu na jihozápadním okraji obce, dále byly zjištěny naftové impregnace v modrošedých písčitých jílech. V souvislosti s tím mají vody v některých studnách petrolejový zápach, například i jeden ze dvou minerálních pramenů v obci.

Kromě některé vzácné fauny (motýlů) a flory, zejména léčivých rostlin (v minulosti byl prováděn organizovaný sběr) je zaznamenána řada chráněných stromů. Uvedme aspoň několik:

Lípy srdčité u kapličky v Pavlíčkách, dub v Kpanici na parcele č. 2533, jehož stáří odborníci odhadli na 400 let, hruška u silnice nad vesnicí, vrba u studánky pod Vinohrady, obrostlá břízkami a další. Dosud se zachovalo několik polních a lesních studánek.

Obec v současnosti

Je zavedena kanalizace, z větší části po obou stranách chodníky. V roce 1996 dokončena plynofikace, většina rodinných domů má telefonní přípojky.

První písemná zmínka o obci je z r. 1350

Historické názvy:

Ruditz (1939)

Počet obyvatel do r. 1950:

1869/389, 1880/439, 1900/585, 1910/683, 1921/679, 1930/742, 1950/685

Plocha v ha (1950):766

Pozemky v ha (1900):

hosp. půda 746 (pole 416, pastviny 149, lesy 136, louky 31, zahrady 14)

Historická charakteristika:

středně velká, čistě česká, zemědělská obec

Ostatní údaje:

těžba železné rudy (do 1848), dříve hodně zedníků a tesařů

Spolky:

hasiči, čtenářský a vzdělávací, Sokol

Školy:

obecná škola (1900 1 třída)

Podle archeologických výzkumů byl kraj osídlen již v době halštatské. V trati pod Vinohrady i jinde byly nalezeny žárové hroby střepy dvou amfor z černé keramiky a již dříve ve vesnici při kopání studny bronzové kopí s ostřím a oboustranným otvorem uprostřed tuleje. První písemná zmínka o vsi však pochází z roku 1350, kterou vlastnil i s dvorem Petr z Vlachovic a jejich příbuzní se v držení střídali až do 16. století. Mezi významnější vlastníky patřili Ořechovští z Honbic, Jan Lysek z Brandýsa, otec známého válečníka Jana Jiskry, Kaunicové, Larisch-Monnichové a další. Posledním feudálním pánem byl Jiří kníže Lubomirski. Pak koupila panství světlovské s přidruženými dvory Pozemková banka v Praze a po pozemkové reformě roku 1928 je velkostatkářská půda i s lesy rozparcelována a v Rudicích zůstal jen zbytkový statek.

Už ve středověku zde byla samostatná fara a kostel, zasvěcený sv. Urbanovi. Ten zanikl pravděpodobně za husitských válek a teprve po loupeživých vpádech z Uher ho postupně farníci obnovovali. Zpočátku bez věže je k roku 1789 i s farou dokončen. Stalo se tak za panství knížete Václava Antonína Kaunice, kancléře Marie Terezie, kdy se změnilo patronicum a byl zasvěcen sv. Václavu. Současně vznikla farní škola. Prvním kaplanem se stal Adam Antonín Kórber, kněz řádu cisterciáků, pochovaný na místním hřbitově. Škole se dostávalo péči obecního zastupitelstva v průběhu staletí důstojného umístění a poslední nová budova byla otevřena v roce 1961. Obyvatelstvo bylo obživou závislé na zemědělské a lesní půdě až do vzniku průmyslové revoluce a zejména po zprovoznění Vlárské dráhy roku 1867 vyhledávají skupiny mladších občanů možnost lepšího výdělků v různých místech tehdejší rakousko-uherské monarchie. Zednické party odjíždějí za prací až do Vídně a Budapešti. Přímo v Rudicích jsou pořádány i fasádnické kurzy a zakládá se i odborová organizace.

Od 14. Století se pěstovala také vinná réva na rozloze asi 15. ha. Po třicetileté válce však vinohrady úplně zanikly a zůstalo po nich jen jméno polní trati. Z té doby pochází obecní pečeť s postavou sv. Urbana a datem 1683. Koncem 19. Století je pak nahrazena standardním razítkem, na němž je již sv. Václav a potvrzovaly se jím úřední listiny ještě na počátku první republiky.

I. světová válka nepříznivě zasáhla nejen do světového dění. Živitelé rodin rukují ke svým regimentům a přicházejí zprávy o raněných a padlých. Nové a nové odvody, rekvizice a nedostatek základních životních potřeb. Obětí se staly rovněž historické zvony kostela.

Vyhlášení republiky je přijato s všeobecnou radostí. Očekává se návrat vojáků. Bohužel padlo na bojištích z naší obce 26 mladých mužů a mezi navrátilci bylo 9 invalidů. V legiích sloužilo 7 občanů. Válečné poměry doznivaly do roku 1920. Pak nastává hospodářský rozmach, doléhá však světová krize a nebezpečí fašismu. Druhá světová válka je presentována vznikem Protektorátu a všemi obvyklými zrudnostmi, nejistotou a strachem. Až na další se odehrály v naší vesnici dvě mimořádné události. V květnu 1944 zahynuli v domku č. 89 v boji s četníky dva členové paravýsadku Carbon, František Kobzík a Josef Vanc. O tři měsíce později se při leteckém souboji zřítilo na poli Dlouhé sestřelené americké letadlo B-17G a nedaleko dopadli mrtví členové posádky Rusel W. Meyrick a Joseph Marinello. Občané je pietně pochovali byt za vojenské asistence na místním hřbitově a po válce vztyčili na jejich hrobě list z vrtule jejich letadla. Při průniku válečné fronty padli dva vojáci Rumunské armády. Své oběti si vybrala válka i mezi našimi rodáky. Při bombardování byla zabita Františka Surá se dvěma dětmi, na následky věznění v koncentračním táboře a při nucených pracích zemřeli Josef Surý a František Zlatník. Dalších pět utrpělo vážná zranění.

Poválečná léta jsou charakterizována optimismem a odhodláním odstranit způsobené škody, i když hospodářská situace není příznivá. Významnou událostí bylo ukončení úplné elektrifikace obce v roce 1947. V té době si stále zachovává zemědělský ráz, ale stále více občanů nachází uplatnění vedle stavebnictví v rozvíjejícím se průmyslu a ve veřejných službách. V politické struktuře po prvních volbách v roce 1946 získala mírnou převahu Strana čs. Soc. demokratická.

Období socializace po roce 1948 má své specifikum a teprve čeká na komplexní hodnocení historiků. Ostatně větší část současné populace je prožila.

Společenské organizace a jejich činnost je za poslední století v podstatě zdokumentována. Měly svůj program, přispívaly k uspokojování společenských potřeb skupin občanů bez rozdílu věku a namnoze vykonaly hodně veřejně prospěšné práce. Jsou s nimi spojeny aktivity kulturně výchovné, odpovídající dobovým souvislostem. Nelze na tomto místě je vyjmenovat v plném rozsahu. Většina splnila své poslání a zanikla. Mezi nejstarší patří Sbor dobrovolných hasičů. Vznikl v roce 1908 a zanedlouho zakoupil ruční čtyřkolovou stříkačku, základní výzbroj a výstroj. Stříkačka je dosud funkční. V současnosti, a to bez přerušení v dobách minulých, plní členové hasičského sboru své povinnosti nejen v pomoci bližním, ale jsou i aktivní složkou při zvelebování obce. Pracují i s mládeží. Kladným fenoménem je Český svaz žen, který oslavil vloni 40. Jubileum a za všestrannou humánní činnost byl poctěn svazovým vyznamenáním. Tělovýchovná jednota Sokol založená už v roce 1921 omezila svou působnost na oddíl kopané.

Významné lokální kulturně historické památky

Nejstarší stavbou je kaplička s chráněnými lipami u silnice do Nezdenic, pocházející z 15. Století, později však přestavovaná. Barokní kostelík z roku 1789 se zvonem odlitým v dílně zvonaře Jana Antonína Bera (1735). Pod dekorací je nápis S. Floriane, ora pro nobis, který odolal nepřízni dějin. Varhany jsou z roku 1912.

Na návsi pomník Padlých z první světové války pamětní deska obětem 2. Světové války. Před ním ve volném prostoru, osázeném okrasnými dřevinami, monumentální trojdílná keramika Přesličky, instalována při příležitosti 650. Jubilea obce. Na terase nové školy socha školáka v životní velikosti.

Na místním hřbitově Památník amerických letců z 2. Světové války s vrtulí jejich letadla pamětní deska s reliéfem padlých členů paraskupiny CARBON.

ZAJÍMAVOSTI

Kostel sv. Václava

Farní kostel sv. Václava

Patron farního kostela:

sv. Václav

Vývěry kyselky. K řadě významných minerálních pramenů patří i pramenní vývěr zde **při okraji obce Rudice.**

kontakt na obec:

PSČ: 687 32

e-mail: obec.rudice@iol.cz

tel.: 572 691 438

ZDROJE

www.volny.cz/rudice.uh

www.mikroregion-bojkovsko.cz

Zlínský kraj, města a obce zlínského kraje – vydavatelství Proxima Bohemia s.r.o.
viz naskenovaná příloha – *Letecká bitva Bílé Karpaty*

LITERATURA

SPATHOVÁ, Jana: *Nemovité kulturní památky jižní Moravy*. Sv. 8. Brno 2000, s. 53

RNDr. KUČA, Pavel - RNDr. MÁJSKY, Jozef - Ing. KOPEČEK, František - RNDr.
JONGEPIEROVÁ, Ivana: *Chráněná krajinná oblast' Biele/Bílé Karpaty*. Ekológia 1992

SIROVÁTKA, Oldřich: *Lidové balady na Slovácku*, sv. 2. Práce Slovákého muzea, Uherské
Hradiště 1965

JILÍK, Jiří – Moarch „Miško“ Eveno: *Rebelové proti všednosti*. Ottobre 12, 2003

Navštivte... Bojiště v Čechách, na Moravě, ve Slezsku. Olympia 2005, s. 83-85